

ASESIAD O'R EFFAITH AR Y GYMUNED

Am y cynnig i ad-drefnu'r ddarpariaeth gynradd yng Ngorllewin y Fro trwy:

- 1. Adeiladu adeilad ysgol newydd a fydd yn gallu cynnig lle i 210 o blant, a chan gynnwys dosbarth meithrin a fydd yn cynnig 48 o leoedd rhan-amser ar gyfer Ysgol Gynradd Llancarfan yn y Rhws.**
- 2. Trosglwyddo staff a disgyblion o adeilad presennol Ysgol Gynradd Llancarfan i'r adeilad ysgol newydd.**
- 3. Newid ystod oedran ysgol Gynradd Llancarfan o 4 – 11 oed i 3 – 11 oed.**

Gellir darparu fersiwn Braille o'r ddogfen hon.

Gellir darparu gwybodaeth mewn ieithoedd cymunedol eraill hefyd yn ôl yr angen.

Ffoniwch ni ar 01446 709727 i drefnu hyn.

Cynnwys	Tudalennau
1. Cyflwyniad	3
2. Cyd-destun Cenedlaethol	3 - 4
3. Cyd-destun Polisi Lleol	4
4. Heriau Presennol	4
5. Proffil Cymunedol	5 - 7
6. Asesiad o'r Effaith	7 - 20
6a. Effeithiau ar y Gymuned Leol	9 - 15
6b. Effeithiau ar y Gymuned Ehangach	16 - 20
7. Crynodeb Sgorio	21
8. Casgliadau	21 - 22

1. Cyflwyniad

Mae Cyngor Bro Morgannwg wedi ymrwymo i sicrhau bod pob disgybl yn y Fro yn gallu cael cyfle i gyflawni'r canlyniadau gorau posibl. Er mwyn cyflawni'r nod hwn mae'n hanfodol ein bod ni'n sicrhau bod ysgolion yn dal i fod yn gynaliadwy eu bod yn adlewyrchu anghenion y gymuned leol a bod ganddynt yr amgylcheddau dysgu gorau posibl.

Mae'r Cyngor yn cynnig adeiladu adeilad ysgol newydd ar gyfer Ysgol Gynradd Llancarfan gyda 210 o leoedd, gan ychwanegu darpariaeth ar gyfer 48 o leoedd meithrin rhan amser yn y Rhws. Cynigir bod pob disgybl, aelod staff a llywodraethwr o Ysgol Gynradd Llancarfan yn symud i'r adeilad ysgol newydd.

Byddai'r Cyngor yn hwyluso symudiad Ysgol Gynradd Llancarfan i'r adeilad ysgol newydd drwy Band B Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif. Byddai gwneud hynny'n newid ystod oedran yr ysgol o 4-11 i 3-11.

Rhaid i'r Cyngor sicrhau bod ysgolion yn gwasanaethu eu cymunedau lleol a'u bod yn adlewyrchu'r galw. Mae angen ateb y galw i'r dyfodol fydd yn deillio o ddatblygiadau tai newydd yn y Rhws a sicrhau bod y ddwy ysgol yn gwasanaethu'r cymunedau. Byddai ysgol newydd â 210 o leoedd, sef yr isafswm ar gyfer ysgol effeithlon a hefyd yr isafswm y byddai'r Cyngor yn adeiladu ar ei gyfer am resymau cynaliadwyedd, yn ddigon mawr ar gyfer y cynnydd arfaethedig yn niferoedd y disgyblion fydd yn deillio o ddatblygiadau newydd yn y Rhws, yn ogystal â'r niferoedd disgyblion arfaethedig fyddai'n symud drosodd o safle presennol Ysgol Gynradd Llancarfan. Bydd adolygu anghenion ehangach Gorllewin y Fro'n rhoi cyfle i sefydlu adeilad ysgolion yr 21ain ganrif newydd wrth fynd ar ôl anghenion cymunedol a heriau capasiti sy'n weddill.

Byddai'r cynnig yn rhoi amgylchedd dysgu arloesol a chreadigol y mae modd ei addasu a fydd yn herio ac yn cefnogi plant i gyflawni eu llawn potensial. Bydd y cynnig yn cynnal ac yn cynyddu lefel y mynediad cymunedol a'r rhyngweithio drwy ddefnyddio cyfleusterau addysg yr ysgol a chyflawni anghenion yr ysgol ar yr un pryd.

Mae'r Cyngor yn cynnig y byddai Ysgol Gynradd Llancarfan yn symud i'r adeilad ysgol newydd o Fedi 2021. Mae'r ddogfen hon yn asesu'r effaith y gallai'r cynnig ei chael ar y gymuned leol ac ehangach.

2. Cyd-destun Cenedlaethol

Mae'r prif ganllawiau statudol ar gyfer awdurdodau lleol wrth ddatblygu cynigion statudol ar gyfer newidiadau trefniadaeth ysgolion yn unol ag adran 42 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013 a Chod Trefniadaeth Ysgolion 2013. Wrth ystyried cynigion mae'n rhaid i'r awdurdod ystyried yr

effaith ar y gymuned leol, yn benodol mewn ardaloedd gwledig ac mewn ardaloedd dynodedig i raglenni cymunedau yn gyntaf a rhaglenni dilynol.

3. Cyd-destun Polisi Lleol

Gan adlewyrchu polisi cenedlaethol a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae'r Cyngor wedi ymrwymo yn ei Gynllun Corfforaethol 2016-20 i gyflawni gweledigaeth – **'Cymunedau Cryf gyda dyfodol llewyrchus'**.

Mae Bro Morgannwg wedi ymrwymo i gyflawni amcan 'Bro Uchelgeisiol' gan gynyddu safonau cyflawniad cyffredinol drwy foderneiddio addysg yn y Fro i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn derbyn addysg o'r radd flaenaf.

Er mwyn cyflawni hyn, rydym yn credu ei bod hi'n bwysig ein bod yn cefnogi deilliannau dysgu ac addysgu drwy gynnig adeiladau modern ac addas at y diben sy'n bodloni anghenion addysg fodern. Mae angen i ysgolion allu cynnig y profiad dysgu gorau posibl i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cael y cyfleoedd gorau sydd ar gael iddynt a'u bod nhw'n gallu cyflawni eu llawn botensial.

4. Heriau Presennol

Byddai'r cynnig i symud Ysgol Gynradd Llancarfan yn mynd i'r afael â nifer o heriau.

- Byddai staff a disgyblion ar y safle presennol yn cael adeilad ysgol newydd sy'n bodloni safonau Ysgolion yr 21ain Ganrif.
- Nifer y lleoedd dros ben.
- Ateb y galw cynyddol am leoedd disgyblion yn ardal y Rhws.
- Mae disgwyl i'r adolygiadau i'r dalgylchoedd yng ngorllewin y Fro gynyddu nifer y disgyblion mewn ysgolion eraill, gan wella cynaliadwyedd i'r dyfodol a chyfrannu at ymrwymiad y Cyngor i leihau capasiti gwarged yn ei ysgolion.
- Problemau ar safle llai a chyfyng fel diffyg cyfleusterau chwaraeon awyr agored.
- Tagfeydd ar ffyrdd y pentref yng nghyffiniau'r ysgol.
- Câl dosbarth meithrin ei agor gan hwyluso dilyniant a chynnydd dysgu plant o oed 3. Byddai hyn yn gwella sefydlogrwydd niferoedd yr ysgol.

5. Proffil Cymunedol

Mae wyth tref yng ngorllewin y Fro, Saint-y-brid, Llandŵ/Ewenni, Llanilltud Fawr, y Bont-faen, Llanbedr y Fro, Sain Tathan, y Rhws a Gwenfô. Mae'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned yn canolbwyntio ar ward y Rhws, a phentref Llancarfan yn arbennig.

Mae Llancarfan tua 6 milltir i'r gorllewin o'r Barri, 5 milltir i'r gogledd o'r Rhws, a 8.5 milltir i'r de-ddwyrain o'r Bont-faen.

Proffil y Boblogaeth

Mae Ysgol Gynradd Llancarfan ym mhentref Llancarfan yn ward y Rhws etholaeth Cyngor Bro Morgannwg. Yn ôl amcangyfrifon poblogaeth canol 2016 y Swyddfa Ystadegau Gwladol, mae 7,069 o drigolion yn byw yn Ward y Rhws. Yn ôl Cyfrifiad 2011, mae 747 o drigolion yn byw ym Mhlwyf Llancarfan. Dyma broffil o'r trigolion.

Ystod Oedran	Trigolion	Canran (%)
0 i 4 oed	34	4.6
5 i 7 oed	24	3.2
8 i 9 oed	24	3.2
10 i 14 oed	58	7.8
15 oed	14	1.9
16 i 17 oed	29	3.9
18 i 19 oed	16	2.1
20 i 24 oed	27	3.6
25 i 29 oed	20	2.7
30 i 44 oed	123	16.5
45 i 59 oed	202	27.0
60 i 64 oed	43	5.8
65 i 74 oed	83	11.1
75 i 84 oed	36	4.8
85 i 89 oed	11	1.5
90+ oed	3	0.4

41.2 yw oed cymedrig preswylwyr a 45 yw'r oed canolrifol.

Proffil Economaidd

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru yw dull swyddogol Llywodraeth Cymru o fesur amddifadedd mewn ardaloedd bach yng Nghymru. Mae wedi'i ddylunio i adnabod yr ardaloedd bach hynny lle y mae sawl math o amddifadedd ar eu huchaf. Mae'n ystadegyn cenedlaethol y mae ystadegwyr yn Llywodraeth Cymru'n ei gyfrifo.

Mae MALIC yn fodd i fesur sawl amddifadedd yn seiliedig ar ardal ac ar amddifadedd cymharol. Mae MALIC yn cwmpasu wyth pau gwahanol ar hyn o bryd (neu fathau o amddifadedd). Mae pob parth wedi'i gasglu o ystod o wahanol ddangosyddion:

- Incwm
- Cyflogaeth
- Iechyd
- Addysg
- Mynediad at Wasanaethau

- Diogelwch Gymunedol
- Amgylchedd Corfforol
- Tai

Caiff y fynegai ei phennu ar gyfer pob Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (AGEHI). Mae Llancarfan yn rhan o AGEHI y Rhws 3 (WW01001119). Ar y cyfan, mae'r Rhws 3 yn safle 1650 o gyfanswm o 1909 AGEHI yng Nghymru, felly mae yn y 50% lleiaf difreintiedig. Tybir ei bod yn y 50% lleiaf amddifad mewn 7 o'r 8 mesur. Mae Mynediad at Wasanaethau gyda'r 10-20% mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

Mae nifer o fusnesau a chyfleusterau cymunedol yn Llancarfan gan gynnwys clwb tenis, tafarn, clwb sinema, canolfan gymunedol ac eglwys. Mae pob un o'r rhain yn agos i Ysgol Gynradd Llancarfan. Cynhelir nifer o ddigwyddiadau drwy gydol y flwyddyn gyda'r ysgol.

Proffil Dalgylch

Ar hyn o bryd mae 106 o ddisgyblion ar y gofrestr yn Ysgol Gynradd Llancarfan. O'r rhain, mae 29 o ddisgyblion yn byw yn nalgylch Llancarfan. Mae'r 72 disgybl arall yn byw'r tu allan i'r dalgylch. Dyma ddadansoddiad llawn.

Ysgol	Nifer ar y gofrestr	Dalgylch Llancarfan	Dalgylch y Rhws	Ysgolion dalgylch y Barri	Ysgolion dalgylch Llanilltud	Ysgolion dalgylch y Bont-faen	Ysgolion dalgylch Penarth/Dinas	Arall
Llancarfan	101	29	35	14	20	2	0	1

Mae gan Ysgol Gynradd Llancarfan nifer derbyn o 18 disgybl a gall dderbyn cyfanswm o hyd at 126. Mae gan yr ysgol 25 lle gwag ar hyn o bryd (19.8%). Mae hyn yn uwch na tharged Bro Morgannwg, sef llai na 10% o leoedd dros ben.

Mae rhagfynegiadau yn y dyfodol yn dangos bod y galw yn Ysgol Gynradd Llancarfan yn debygol o ostwng yn y pum mlynedd nesaf.

Ysgol	Nifer lleoedd presennol	Ionawr 2014	Ionawr 2015	Ionawr 2016	Ionawr 2017	Ionawr 2018	Rhagfyniad 2018	Rhagfyniad 2018	Rhagfyniad 2018	Rhagfyniad 2018	Rhagfyniad 2018
Ysgol Gynradd Llancarfan	126	116	115	104	104	106	105	101	97	94	98

6. Asesiad o'r Effaith

Mae'r adran hon o'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned yn asesu'r effaith bosibl y gallai'r cynnig hwn ei chael ar gymuned Llancarfan ac ar y gymuned ehangach y byddai'r ysgol a gynigir yn ei gwasanaethu. Mae gwybodaeth sydd wedi'i dadansoddi yn y broses hon yn crynhoi'r sefyllfa bresennol.

Adnabuwyd wyth mesur allweddol ar sail atebion a gyflwynwyd yn rhan o'r ymarfer ymgynghori cychwynnol.

Cyf.	Mesur
CI1	Mae plant sy'n byw yn y dalgylch yn mynd i'r ysgol leol
CI2	Gwasanaethau y mae'r ysgol yn eu darparu ar gyfer y gymuned leol, gan gynnwys gweithgareddau allgyrsiol
CI3	Cyfleusterau cymunedol y mae'r ysgol yn eu defnyddio'n rheolaidd
CI4	Cyfleusterau cymunedol y mae'r ysgol yn eu cynnal neu a gynhelir ar safle'r ysgol
CI5	Effaith ar fusnesau lleol
CI6	Effaith ar gyflogaeth leol
CI7	Effaith ar seilwaith lleol
CI8	Trefniadau trafnidiaeth

Cafodd yr wyth mesur eu hasesu i adnabod unrhyw effeithiau negyddol neu gadarnhaol ar y gymuned leol ac ehangach a rhoddwyd sgôr o -3 i +3 ar sail cydbwysedd y dystiolaeth a oedd ar gael.

Sgôr	Asesiad Mesur
-3	Dirywiad sylweddol
-2	Rhywfaint o ddirywio
-1	Ychydig o ddirywiad
0	Dim newid ar y cyfan
1	Ychydig o welliant
2	Rhywfaint o welliant
3	Gwelliant sylweddol

6a. Effeithiau ar y Gymuned Leol

Cyf.	Mesur	Sgôr	Effaith trosglwyddo arfaethedig
CI1	Mae plant sy'n byw yn y dalgylch yn mynychu eu hysgol leol	2	Mae Ysgol Gynradd Llancarfan yn gwasanaethu yr ardal o'i chwmpas ac ardaloedd Llancatal, Llanbydderi a Llantrithyd. Mae gan yr ysgol boblogaeth yn y dalgylch o 55 o blant , wedi'i gosod yn erbyn capasiti o 126 o leoedd. Dim ond 31 o'r 55 o blant oedran cynradd sy'n byw yn y dalgylch yn mynychu'r ysgol. Byddai symud yr ysgol i adeilad mwy gyda dalgylch newydd gyda niferoedd cynaliadwy yn galluogi'r ysgol i barhau a'i llwyddiant wrth ddarparu ar gyfer poblogaeth ysgol fwy. Fel rhan o'r cynnig, byddai angen tynnu dalgylch presennol Ysgol Gynradd Llancarfan yn ôl. Byddai'r cynnig yn dosbarthu'r dalgylch presennol rhwng yr Ysgol Gynradd Llancarfan a drosglwyddwyd yn Ysgolion Cynradd Y Rhws, Llanfair, Sain Tathan a Sain Nicolas. Byddai ail-alinio dalgylch presennol Ysgol Gynradd Y Rhws hefyd yn angenrheidiol er mwyn darparu dosbarthiad cyson o ddisgyblion yn Y Rhws i wasanaethau'r ddwy ysgol. Mae hi'n ofynnol i awdurdodau lleol reoli lleoedd ysgol ac mae disgwyl iddynt gael dim mwy na 10% o leoedd gwag yn gyffredinol. Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi y dylai awdurdodau lleol adolygu darpariaeth a dylent wneud cynnig i ad-drefnu ysgolion lle y ceir mwy na 10% o leoedd gwag

			Disgwylir i'r diwygiadau i ddalgylchoedd gynyddu niferoedd disgyblion mewn ysgolion eraill, gan wella cynaliadwyedd yn y dyfodol a chyfrannu at ymrwymiad y Cyngor i leihau gormod o gapasiti yn ei ysgolion. Byddai adolygu'r dalgylchoedd, gan newid y ffordd y darperir addysg, yn arwain at ddosbarthiad mwy cyfartal o ddisgyblion yn yr ysgolion arfaethedig.
CI2	Gwasanaethau yn cael eu darparu gan yr ysgol ar gyfer y gymuned leol, gan gynnwys gweithgareddau allgyrsiol.	1	Mae Ysgol Gynradd Llancarfan yn cynnig gwasanaethau allan o'r ysgol i rieni a gofalwyr, a gaiff eu cynnal ar safle'r ysgol ar gyfer plant Llancarfan yn unig. Mae sesiynau'r clybiau fel a ganlyn; Sesiwn y Clwb Brecwast 8.00am – 8.45am Sesiwn ar ôl yr ysgol 3.30pm – 5.30pm Mae'r sesiwn clwb brecwast yn glwb brecwast am ddim a gynhelir gan Lywodraeth Cymru i rieni ac mae ar gael o 8.00 tan 8.45am. Nid oes tâl am y gwasanaeth hwn a gall plant fynychu o unrhyw grŵp oedran ar draws yr ysgol. Cynhelir sesiwn y clwb ar ôl yr ysgol o 3.30pm tan 5.30pm gan yr ysgol a chodir tâl o £6.50 y sesiwn ar rieni. Bydd y sesiynau uchod yn galluogi rhieni i gael mynediad at ofal cofleidiol i'w plant mewn amgylchedd diogel ac ysgogol. Mae'r ysgol yn cynnig ystod o weithgareddau allgyrsiol a arweinir gan athrawon amser cinio ac ar ôl yr ysgol. Mae clybiau cwricwlwm ar ôl yr ysgol yn cael eu cynnal o 3.30pm

			tan 4.20pm. Mae clybiau allgyrsiol yn cynnwys; • Rygbi • Pêl-droed • Pêl-rwyd • Ffrangeg • Llyfrau comics • Cyfryngau • Clwb Sum Dog/ Gwyddbwyll • Clwb Recorderau Mae gan yr ysgol gysylltiadau cryf â'r gymuned. Bydd rhieni ac aelodau'r gymuned leol yn cymryd rhan mewn cymorth darllen i gyfoedion ac unigolion yn yr ysgol. Nid yw'r gymuned leol yn defnyddio cyfleusterau'r ysgol ar gyfer unrhyw weithgareddau lleol. Y bwriad yw y bydd yr holl gyfleusterau presennol i blant, rhieni a'r gymuned yn parhau pe bai'r cynnig yn mynd yn ei flaen. Byddai'r cynnig yn golygu cynnydd yn nifer y disgyblion sy'n debygol o arwain at fwy o alw am wasanaethau ysgol, yn ogystal â rhoi'r cyfle i ehangu nifer y gwasanaethau. Mae'r cynnig yn ffurfio rhan o Fand B Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif y Cyngor. Byddai hyn yn cynnwys creu cyfleusterau newydd o'r radd flaenaf sy'n addas at yr 21ain ganrif. Elfen allweddol y Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yw darparu cyfleusterau cymunedol.
--	--	--	--

			Byddai aelodau'r gymunedl leol yn cymryd rhan drwy gydol datblygiad y cynlluniau ar gyfer adeilad newydd yr ysgol er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n bodloni anghenion y gymuned ac yn gwella'r gwasanaethau sydd ar gael ar hyn o bryd. Dyna pam y ceir y sgôr o 1 ar y cyfan.
CI3	Defnyddir cyfleusterau'r gymuned yn rheolaidd gan yr ysgol	-3	Fel yr amlinellir uchod, mae nifer o fusnesau a chyfleusterau cymunedol yn ardal yr ysgol bresennol. Mae adborth a dderbyniwyd fel rhan o'r ymgynghoriad cychwynnol yn nodi bod nifer o'r cyfleusterau hyn yn cael eu defnyddio gan yr ysgol, yn benodol y cyfleusterau chwaraeon yn y clwb tenis cyfagos. Byddai symud yr ysgol yn debygol o gael effaith ar ddefnydd y cyfleusterau oherwydd y cynigir y caiff yr ysgol newydd ei lleoli y tu allan i Lancarfan. Hefyd, mae adborth a dderbynnir fel rhan o'r ymgynghoriad cychwynnol yn nodi bod nifer o gyfleusterau a busnesau lleol yn cael eu defnyddio'n rheolaidd gan rieni a disgyblion y tu allan i oriau agor yr ysgol, yn ogystal â mynychu digwyddiadau lleol. Mae'r rhain yn cynnwys tŷ tafarn leol, Clwb tenis a Clwb sinema leol. Nod allweddol y rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yw sicrhau bod gan ysgolion y cyfleusterau i wireddu cwricwlwm wedi'i wella er mwyn lleihau dibynnu ar gyfleusterau allanol. Er mwyn lliniaru effeithiau negyddol, byddai'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda'r ysgol ac aelodau'r gymuned leol i hyrwyddo defnydd cyfleusterau cymunedol. Byddai hyn yn cynnwys rhoi cyfeiriadau trwy wefan yr ysgol a gweithio'n agos

			gyda'r corff llywodraethu a'r Gymdeithas Rhieni ac Athrawon.
CI4	Cyfleusterau cymunedol yn cael eu darparu gan yr ysgol a gweithgareddau yn cael eu cynnal yn adeilad yr ysgol	-1	Mae Ysgol Gynradd Llancarfan ar gael i'w defnyddio gan y gymuned leol. Fodd bynnag, sydd ar wahân i'r ysgol, defnyddir y ganolfan gymunedol yn bennaf gan y gymuned. Mae'r adborth a gafwyd fel rhan o'r ymgynghoriad cychwynnol yn nodi bod yr ysgol yn cael ei ddefnyddio ar gyfer nifer fach o ddigwyddiadau cymunedol ochr yn ochr â y ganolfan gymuned, megis y ffair haf. Nod allweddol Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yw sicrhau y caiff cyfleusterau'r ysgol eu datblygu i fodloni anghenion y gymuned leol. Byddai aelodau'r gymuned leol yn cymryd rhan drwy gydol datblygiad y cynlluniau ar gyfer adeilad newydd yr ysgol er mwyn sicrhau bod gwasanaethau'n bodloni anghenion y gymuned ac yn gwella'r gwasanaethau sydd ar gael.
CI5	Effaith ar fusnesau lleol	-2	Mae yna nifer o fusnesau lleol yn agos at yr ysgol, megis y clwb tenis a tafarn. Mae adborth o'r ymgynghoriad cychwynnol yn nodi bod nifer fawr o ddisgyblion a rhieni yn defnyddio'r busnesau hyn, yn bennaf y clwb tenis lleol a'r dafarn. Mae symud yr ysgol o Llanrhaeadar yn debygol o gael effaith negyddol ar y busnesau hyn oherwydd bod nifer o rieni a disgyblion sy'n defnyddio'r cyfleusterau hyn nad ydynt yn byw yn Llanrhaeadar. Er mwyn lliniaru unrhyw effeithiau negyddol, byddai'r Cyngor yn

			gweithio'n agos gyda'r ysgol ac aelodau'r gymuned i gefnogi busnesau a digwyddiadau lleol gan gynnwys, lle y bo'n briodol, rhoi cyfeiriadau trwy wefan yr ysgol. Byddai'r Cyngor yn parhau i gefnogi cymuned Llancarfan drwy ei fenter Cymunedau Gwledig Creadigol, lle y mae'r Cyngor yn cefnogi cymunedau a mentrau i ddatblygu prosiectau a syniadau arloesol a fydd yn creu buddiannau cymdeithasol ac economaidd hirdymor.
CI6	Effaith ar gyflogaeth leol	-1	Dim ond 5% o'r staff a gyflogir gan yr ysgol sy'n bys yn nalgylch presennol Ysgol Gynradd Llancarfan. Byddai y Cyngor yn cydweithio'n agos i gefnogi pob aelod o staff i liniaru unrhyw effeithiau negyddol o ganlyniad i'r cynnig ar gthose a gyflogir gan ysgol gae. Fel yr amlinellir yn CI5, gallai cynnig hwn gael effaith negyddol ar fusnesau lleol, a allai arwain at lai o waith yn lleol. Byddai'r Cyngor yn parhau i gefnogi cymuned Llancarfan drwy ei fenter Cymunedau Gwledig Creadigol, lle y mae'r Cyngor yn cefnogi cymunedau a mentrau i ddatblygu prosiectau a syniadau arloesol a fydd yn creu buddiannau cymdeithasol ac economaidd hirdymor. Ystyrir bod y cynnig hwn yn cael bron dim effaith ar gyflogaeth leol.
CI7	Effaith ar seilwaith lleol	2	Mae'r ffyrdd sy'n dod i mewn i'r pentref yn lonydd sengl ac mae perthi bob ochr iddynt. Mynediad i ysgol gynradd Llancarfan yn gyfyngedig oherwydd mynediad gwael drwy y pentref a lonydd sy'n arwain at Llancarfan. Caiff y tagfeydd eu

			gwaethygu gan nifer fawr y disgyblion sy'n mynychu'r ysgol o'r tu allan i'r dalgylch. Byddai'r cynnig yn arwain at ddisgyblion sy'n byw yn Llancarfan ar hyn o bryd yn gorfod teithio i safle ysgol newydd, a allai olygu rhagor o draffig yn gadael y pentref. Fodd bynnag, byddai gan ddisgyblion sy'n byw yn Llancarfan ar hyn o bryd yr hawl i gael trafnidiaeth ysgol am ddim a byddent yn cael eu casglu a'u cludo mewn grwpiau. Trosglwyddo i'r ysgol yn debygol o gael effaith gadarnhaol ar y rhwydwaith ffyrdd lleol oherwydd llai o dagfeydd traffig gan y rheini ar hyn o bryd yn teithio i ysgol o'r tu allan i'r pentref.
CI8	Trefniadau trafnidiaeth	-1	Mae ar y Cyngor ddyletswydd i ddarparu trafnidiaeth ysgol am ddim i blant oedran ysgol sy'n byw y tu hwnt i bellter cerdded i'r ysgol briodol agosaf.¹ <i>“Diffinnir hyn fel mwy na 2 filltir i'r ysgol addas agosaf ar gyfer disgyblion Cynradd a mwy na 3 milltir ar gyfer disgyblion Ysgol Uwchradd. Mesurir pellteroedd drwy'r llwybr cerdded agosaf sydd ar gael.”²</i> Felly byddai unrhyw ddisgybl sy'n mynychu Ysgol Gynradd Llancarfan ar y dyddiad symud i'r safle newydd ac sy'n byw mwy na 2 filltir o'r safle newydd yn gymwys ar gyfer trafnidiaeth

¹Policy For The Provision Of Home To School Transport (Revised February 2010)

²The Learner Travel (Wales) Measure 2008

			ysgol am ddim. Byddai'r trefniadau pontio derbyniadau a gynigir fel rhan o'r ymgynghoriad hwn yn cael eu hadlewyrchu wrth ddarparu'r drafnidiaeth. Byddai hyn yn cefnogi plant sydd â brodyr a chwiorydd yr effeithir arnynt gan y newid o ran dalgylchoedd i sicrhau, os gofynnir gan y rhieni, y caiff y brodyr a/neu'r chwiorydd gael eu cludo i'r Ysgol Gynradd Llancarfan newydd, cyhyd ag y byddent yn mynychu'r ysgol ar yr un pryd ac yn byw mwy na dwy filltir o safle newydd yr ysgol. Mae'r cynnig yn debygol o gael effaith negyddol ar drefniadau cludiant ar gyfer y gymuned Llancarfan gan na fyddai ysgolion newydd o fewn pellter cerdded i drigolion lleol.
--	--	--	---

6b. Effeithiau ar y Gymuned Ehangach

Cyf.	Mesur	Sgôr	Effaith/ Lliniaru effeithiau negyddol yn y dyfodol														
CI1	Mae plant sy'n byw yn y dalgylch yn mynychu eu hysgol leol	3	Mae mwyafrif y disgyblion sy'n mynychu'r ysgol yn byw y tu allan i'r dalgylch. Ar hyn o bryd, mae 101 o blant ar y gofrestr ac mae 29 (29%), yn byw o fewn dalgylch yr ysgol. Mae'r 72 o blant (71%) sy'n weddill yn byw y tu allan i ddalgylch yr ysgol. Mae 36 (48%) o'r 72 o ddisgyblion sy'n byw y tu allan i'r dalgylch yn byw yn nalgylch Ysgol Gynradd Y Rhws. Ar hyn o bryd, mae gan Ysgol Gynradd Y Rhws 374 o ddisgyblion ar y gofrestr a chyfanswm y capasiti yw 375, sy'n arwain at warged o 1 lle (0.3%). Mae'r galw am leoedd ysgol yn Ysgol Gynradd Y Rhws yn debygol o gynyddu oherwydd datblygiadau tai newydd yn y dalgylch. <table><tr><th>Ysgol</th><th>Capasiti'r ysgol</th><th>2018/19</th><th>2019/20</th><th>2020/21</th><th>2021/22</th><th>2022/23</th></tr><tr><td>Y Rhws</td><td>375</td><td>376</td><td>373</td><td>405</td><td>451</td><td>465</td></tr></table> Mae'r tabl uchod yn dangos bod galw yn y dyfodol yn debygol o fod yn uwch na chapasiti Ysgol Gynradd Y Rhws. Fel rhan o'r cynnig, byddai angen tynnu dalgylch presennol Ysgol Gynradd Llancarfan yn ôl. Byddai'r cynnig yn dosbarthu'r	Ysgol	Capasiti'r ysgol	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Y Rhws	375	376	373	405	451	465
Ysgol	Capasiti'r ysgol	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23											
Y Rhws	375	376	373	405	451	465											

			dalgylch presennol rhwng yr Ysgol Gynradd Llancarfan a drosglwyddwyd yn Ysgolion Cynradd Y Rhws, Llanfair, Sain Tathan a Sain Nicolas. Byddai ail-alinio dalgylch presennol Ysgol Gynradd Y Rhws hefyd yn angenrheidiol er mwyn darparu dosbarthiad cyson o ddisgyblion yn Y Rhws i wasanaethau'r ddwy ysgol. Disgwylir i'r diwygiadau i ddalgylchoedd gynyddu niferoedd disgyblion mewn ysgolion eraill, gan wella cynaliadwyedd yn y dyfodol a chyfrannu at ymrwymiad y Cyngor i leihau gormod o gapasiti yn ei ysgolion. Byddai dalgylch diwygiedig yr ysgol yn cynhyrchu digon o ddisgyblion i ateb y galw am addysg yn y dalgylchoedd. Bydd adolygu'r dalgylchoedd, gan newid y ffordd y darperir addysg, yn arwain at ddosbarthiad mwy cyfartal o ddisgyblion yn yr ysgolion arfaethedig.
CI2	Gwasanaethau yn cael eu darparu gan yr ysgol ar gyfer y gymuned leol, gan gynnwys gweithgareddau allgyrsiol.	2	Byddai'r cynnig yn arwain at yr ysgol a drosglwyddwyd yn cynyddu ei chapasiti i 210 o ddisgyblion. Byddai hyn hefyd yn cynnwys dosbarth meithrin rhan amser gyda 48 o leoedd. Byddai'r ysgol newydd yn gwasanaethu cymuned ehangach na'r Ysgol Gynradd Llancarfan bresennol. Byddai'r dosbarth meithrin yn darparu gwasanaethau ychwanegol i'r gymuned nad ydynt ar gael ar hyn o bryd. Mae'r cynnig yn ffurfio rhan o Fand B Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif y Cyngor. Elfen allweddol y Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yw creu cyfleusterau cymunedol. Byddai'r Cyngor

			yn gweithio'n agos gyda'r ysgol ac aelodau'r gymuned ehangach i ddatblygu cynlluniau i'r adeilad newydd sicrhau y bydd gwasanaethau a ddarperir gan yr ysgol yn bodloni anghenion y gymuned.
CI3	Defnyddir cyfleusterau'r gymuned yn rheolaidd gan yr ysgol	1	Mae nifer o gyfleusterau cymunedol o gwmpas y safle arfaethedig ar gyfer yr ysgol newydd y gellid eu defnyddio gan yr ysgol newydd. Mae cyfleusterau cymunedol sydd ar gael yn ardal Y Rhws yn cynnwys Canolfan Gymunedol Stewart Road, Canolfan Gymunedol Celtic Way, Llyfrgell Y Rhws, Parc ac ardal chwarae Milbourne, lawnt fowlio Celtic Way, meysydd chwaraeon Ceri Road a chaeau pêl-droed Celtic Way. Mae'r rhain yn gyfleusterau y gellid eu defnyddio gan yr ysgol er mwyn gwella'r cwricwlwm ymhellach.
CI4	Cyfleusterau cymunedol yn cael ei ddarparu gan yr ysgol a gweithgareddau yn cael eu cynnal yn adeilad yr ysgol	2	Mae'r cynnig yn ffurfio rhan o Fand B Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif y Cyngor. Elfen allweddol y Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yw creu cyfleusterau cymunedol. Byddai'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda'r ysgol ac aelodau'r gymuned ehangach i ddatblygu cynlluniau i'r adeilad newydd sicrhau y bydd gwasanaethau a ddarperir gan yr ysgol yn addas ar gyfer y gymuned. Yn ystod gwasanaeth mapio cymunedol a gwblhawyd yn ystod Hydref – Tachwedd 2016, sylwodd preswylwyr y dylid gwella cyfleusterau, yn enwedig gwasanaethau ieuchyd, ysgol, trafnidiaeth gyhoeddus, cyfleusterau cymunedol a siopau, o

			ystyried y twf yn yr ardal.
CI5	Effaith ar fusnesau lleol	1	Mae yna nifer o fusnesau o fewn y gymuned ehangach a fyddai'n debygol o elwa o adleoli o ysgol gynradd Llancarfan, megis tafarndai, siopau ac yn y ganolfan hamdden.
CI6	Effaith ar gyflogaeth leol	2	Byddai lleoliad newydd yr ysgol yn lleihau amser teithio ar gyfer mwyafrif llethol y staff a gyflogir ar hyn o bryd yn Ysgol Gynradd Llancarfan. Mae 21% o'r staff a gyflogir ar hyn o bryd gan yr ysgol yn byw yn ardal Y Rhws. Hefyd byddai'n rhaid i'r ysgol drosglwyddo capasiti cynyddol gan arwain at gyfleoedd cyflogaeth ychwanegol ar gyfer aelodau o'r gymuned ehangach.
CI7	Effaith ar seilwaith lleol	-1	Byddai symud Ysgol Gynradd Llancarfan yn debygol o gynyddu traffig ceir yn ardal Y Rhws. Fodd bynnag, yn y seilwaith ffyrdd newydd sy'n ymwneud â safle arfaethedig yr adeilad ysgol newydd gwell adnoddau i ddelio â traffig cynyddol na laneas cul sy'n ymwneud â Llancarfan. Byddai'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda'r gymuned leol er mwyn cyfyngu ar effaith y cynnydd mewn traffig.
CI8	Trefniadau trafnidiaeth	1	Fel yr amlinellwyd uchod, nid y rhan fwyaf o'r disgyblion sy'n mynychu ysgol gynradd Llancarfan nid ar hyn o bryd yn byw o fewn y dalgylch. Fel rhan o'r cynnig, byddai angen newid dalgylch Ysgol Gynradd Llancarfan. Byddai'r cynnig yn dosbarthu'r dalgylch

			presennol rhwng Ysgol Gynradd Llancarfan a drosglwyddir i'r Rhws, ac ysgolion Cynradd Llanfair, Sain Tathan a St Nicholas. Byddai angen newid dalgylch presennol Ysgol Gynradd y Rhws hefyd er mwyn darparu dosbarthiad cytbwys o ddisgyblion yn y Rhws er mwyn gwasanaethu'r ddwy ysgol. Ar hyn o bryd, mae 35% o'r boblogaeth gyfredol yn Ysgol Gynradd Llancarfan yn teithio i Lancafan o'r Rhws. Byddai trosglwyddo'r ysgol i safle newydd yn y Rhws dan y cynnig hwn yn lleihau'r costau teithio a'r trefniadau sy'n ofynnol ar hyn o bryd ar gyfer safle presennol yr ysgol. Roedd yn trosglwyddo i safle ysgol newydd o dan y cynnig hwn yn digwydd, y cynnydd a ragwelir o 90 o ddisgyblion a ellir eu cynnwys gan y datblygiad newydd yn y Rhws, y byddai unrhyw ddewis ond i deithio i ysgolion y tu allan i'w hardal leol, gan ychwanegu at y traff IC costau tagfeydd a Thrafnidiaeth o fewn Gorllewin y Fro. Byddai'r cynnig yn cael effaith gadarnhaol ar rieni yn y Rhws oherwydd y byddai plant sy'n mynychu Ysgol Gynradd Llancarfan ac sy'n cael eu cludo yno, yn gallu cerdded i'r ysgol a drosglwyddir. Mae plant sy'n byw yn ardal y Rhws o fewn pellter cerdded i ysgol Gynradd y Rhws a'r ysgol a drosglwyddir. Byddai'r dalgylchoedd newydd yn debygol o gael effaith gadarnhaol ar drefniadau trafndiaeth .
--	--	--	---

7. Crynodeb Sgorio

Cyf.	Cymuned Leol	Cymuned Ehangach
CI1	2	3
CI2	1	2
CI3	-3	1
CI4	-1	2
CI5	-2	1
CI6	-1	2
CI7	2	-1
CI8	-1	1
Sgôr ar Gyfartaledd	-0.375	+1.625

8. Casgliadau

Mae'r asesiad o'r effaith yn adnabod y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith negyddol ar y gymuned leol ym mhump o'r wyth mesur a aseswyd. Ar y cyfan, byddai'r cynnig yn debygol o beri ychydig o ddirywio.

Mae'r asesiad o'r effaith yn adnabod y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith gadarnhaol ar y gymuned ehangach yn saith o'r wyth mesur. Ar y cyfan, byddai'r cynnig yn debygol o beri ychydig neu rywfaint o welliant i'r gymuned ehangach.

Byddai'r cynnig yn galluogi'r ysgol i barhau â'i llwyddiant a darparu ar gyfer poblogaeth uwch o ddisgyblion. Byddai'r cynnig yn cynnig amgylchedd dysgu arloesol a chreadigol y mae modd ei addasu a fydd yn herio ac yn cefnogi plant i gyflawni eu llawn botensial.

Bydd y cynnig yn cynnal ac yn cynyddu lefel y mynediad cymunedol a'r rhwyngweithio drwy ddefnyddio cyfleusterau addysg yr ysgol a chyflawni anghenion yr ysgol ar yr un pryd.

Byddai'r cynnig yn defnyddio dull cyson o 3-11 oed fyddai'n hyrwyddo ac yn tanategu parhad a dilyniant i ddisgyblion, gan sicrhau ehangder a chydbwysedd ym mhob rhan o'r cwricwlwm.

Byddai'r ysgol yn gallu ymgorffori darpariaeth ar gyfer plant 3 a 4 oed mewn lleoliad Blynnyddoedd Cynnar a Chyfnod Sylfaen safon uchel. Byddai dosbarth meithrin yn galluogi pontio llyfn i blant oed meithrin i ddosbarth derbyn yr ysgol a chynnal niferoedd y disgyblion i'r dyfodol.

Ar hyn o bryd, mae'r ysgol yn cynnig ystod o weithgareddau i ddisgyblion y tu allan i ddiwrnod arferol yr ysgol. Mae rhieni ac aelodau'r gymuned yn cynnig cymorth darllen cyfoedion ac unigol i blant. Cynigir y bydd yr holl gyfleusterau presennol i rieni disgyblion a'r gymuned yn parhau gyda'r cynnig.

Cesglir o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb y byddai'r cynnig i adlunio darpariaeth gynradd yng Ngorllewin y Gro yn diwallu anghenion y gymuned ehangach yn well i sicrhau cydbwysedd cynaliadwy o ran ateb y galw am leoedd ysgol yng Ngorllewin y Fro.